А.І. Кашперська, асист. *(ХДУХТ, Харків)*

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах ринкової економіки наявність ефективно організованого контролю на підприємстві є основою формування належної системи управління, яка забезпечує захист інтересів власників підприємства, кредиторів та інших зацікавлених осіб.

Забезпечення і постійне підвищення якості фінансово-господарського контролю за умови щорічного накопичення інформації неможливе без розробки стратегії удосконалення контролю відповідно до перспектив розвитку та реформування системи, що контролюється.

На нашу думку, треба виділити наступні напрямки підвищення ефективності контролю:

1) З метою зниження економічних ризиків доцільно запровадити обов'язкову організацію відділу внутрішнього контролю, що дозволить керівництву здійснювати ефективний контроль за окремими підрозділами, виявити найперспективніші напрямки розвитку, та давати рекомендації стосовно покращення роботи.

2) Устав підприємства повинен містити дані про відділ внутрішнього контролю, а також про осіб, відповідальних за організацію ефективної системи внутрішнього контролю.

3) Потрібно створити чітко виражену організаційну структуру, яка відображає хто і за що конкретно відповідає, а також визначити відповідальність керівництва за організацію системи контролю. Пряма підзвітність відділу контролю власникам дозволить мати оперативну та об'єктивну інформацію щодо відповідності діяльності підприємства чинним регламентам і коригувати дії управлінців у разі їх порушення.

4) Одним з найважливіших напрямів підвищення ефективності контролю повинні стати розробка і впровадження в дію внутрішніх положень про організацію внутрішнього контролю, які повинні містити інформацію про розподіл та ротацію обов'язків працівників відділу, організацію документообігу, комплекс вимог до персоналу відділу контролю, надання періодичної звітності керівництву.

5) Організація відділу внутрішнього контролю повинна включати визначення і відображення в програмних документах можливих шляхів удосконалення діяльності відділу внутрішнього контролю з урахуванням подальшого розвитку підприємства, шляхи спрощення та зниження трудомісткості контрольної роботи.

6) Під час організації контролю доцільніше сфокусуватися на попередньому, а не наступному контролі. Витрати на попередній контроль в повній мірі окупаються попередженими втратами.

7) При впровадженні системи внутрішнього контролю важливо визначити напрями діяльності, для яких розроблятимуться контрольні процедури. У зв'язку з цим, доцільно розробити документально оформлений опис процедур, який має містити цілі та періодичність проведення контролю, послідовність дій; закріплення відповідального за контроль співробітника, звітний документ, в якому відображений факт здійснення контролю. Також варто проводити періодичне тестування та оцінку якості контрольних процедур, за результатами якого повинен складатися звіт, в якому необхідно надати рекомендації щодо усунення виявлених недоліків.

8) Для підвищення якості керування підприємствами вважаємо за необхідне ввести проведення моніторингу за процесом функціонування системи контролю, який включає складання плану поточного контролю з метою систематичного контролю господарських операцій та процесів, а також проведення внутрішніх перевірок, з метою контролювання дій одного співробітника іншим.

9) Для забезпечення компетенції робітників відділу внутрішнього контролю повинні розроблятися програми підвищення кваліфікації та вдосконалення їх професійних якостей.

10) З метою удосконалення контролю варто ввести детальний опис бізнес-процесів з використанням спеціалізованого програмного забезпечення. Необхідно узгодити опис з власником процесу, оформити підтвердження за допомогою покрокових посилань на первинну документацію, що стосується конкретних господарських операції і дозволяє проілюструвати практично будь-який крок процесу.

11) Суворе виконання розроблених контрольних процедур можна забезпечити шляхом впровадження спеціалізованих комп'ютерних програм для контролю фінансово-господарської діяльності підприємства. Саме правильний вибір програми створює відповідний фундамент діяльності відділу контролю підприємства.

Таким чином, слід створити таку систему контролю фінансово-господарської діяльності підприємства, яка забезпечить підтвердження законності діяльності підприємства, контроль за виконанням планів, виявлення і виправлення суттєвих помилок і відхилень, прийняття альтернативних рішень для забезпечення стабільної і ефективної діяльності підприємства у майбутньому.